Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник
наукових праць

2018

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2018

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:
Совтис Наталія Миколаївна − доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Заступник головного редактора:
Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Івашкевич Едуард Зенонович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Малафіїк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);
Михальчук Наталія Олександрівна − доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Сайчук Руслана Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет;
Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет;
Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);
Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);
Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет;
Терещенко Тетяна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет;
Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет.

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 27.11.2018 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: *33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет*

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03. © Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

високою потребою в спілкуванні, спільних з іншими дітьми діях, відкритістю і відсутністю бар'єрів, які можуть виникати в результаті негативного досвіду навчання, розчарувань тощо [1, с.10]. Вікові особливості дитини дошкільного віку, її мовного розвитку обумовлюють специфіку цілей та змісту навчання іноземної мови, а також характер професійної діяльності педагога.

Результати сучасних методичних досліджень свідчать, що систематичне вивчення іноземної мови на початковому етапі корисне всім дітям незалежно від їхніх стартових можливостей, оскільки воно позитивно впливає на розвиток психічних функцій дитини (пам'ять, увагу, мислення, сприймання, уяву) і стимулює розвиток загальномовленнєвих умінь. При цьому діти краще усвідомлюють явища власної національної культури порівняно з культурою країни, мова якої вивчається [4, с.13].

Висновки. На основі викладеного вище можна стверджувати, що опановувати іноземну мову слід ще в дошкільному віці, оскільки пам'ять дошкільника має величезні можливості; інтенсивно «працює» мимовільне і довільне запам'ятовування; синкретичність сприймання дає змогу запам'ятовувати великий обсяг матеріалу, а самі діти мають високу потребу в спілкуванні. Досліджуване питання ще не вивчено з усіх боків. Є потреба у нових доступних цікавих методиках, розробці нестандартних форм та прийомів роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басіна А. Поради досвідченого вчителя / Басіна А. // English for kids (вкладка). – 2006. – № 3. – С. 10-21.
2. Гергель А. Навчання іноземної мови через різні види діяльності /А. Гергель // Дошкільне виховання. – 1999. – № 4. – 12 с.
3. Низьковська О. Іноземна мова в дошкільному закладі / О. Низьковська // Дошкільне виховання. – 2007. – № 4. – С. 5.
4. Шкваріна Т.М. Англійська мова для наймолодших: програма, методичні рекомендації, розробки занять / Т. М. Шкваріна. – Харків. : Видавнича група «Основа», 2005. – С. 13.
5. Шкваріна Т. Технологія засвоєння мовленнєвих зразків в ігровій діяльності / Т. Шкваріна // Дошкільне виховання. – 2005. – № 9. – С. 18.
6. Янковенко О. Англійська мова в русі / О. Янковенко // Дошкільне виховання. – 2002. – № 2. – С. 10.

The article presents the peculiarities of the acquisition of a foreign language by children of preschool age, the factors and conditions that need to be taken into account when starting to teach a foreign language of pre-schoolers are determined, the importance of teaching a foreign language is shown.

Keywords: *foreign language, children of preschool age, involuntary and arbitrary memorization, learning a foreign language.*

УДК 371.3 **Ж. В. ЮРКЕВИЧ**

ВИКОРИСТАННЯ ПРИСЛІВ'ЇВ І ПРИКАЗОК НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ШКОЛІ

У статті теоретично обґрунтовано необхідність використання прислів'їв та приказок на уроках англійської мови в школі; досліджено способи застосування прислів'їв та приказок як ефективного прийому навчання у процесі формування мовної компетенції школярів.

Ключові слова: *прислів'я, приказки, ефективний прийом, мотивація, навчання англійської мови, мовна компетенція, школярі.*

Постановка проблеми. Іноземна мова, на відміну від інших предметів, розкриває іншомовну культуру, інший стиль життя, дає змогу зрозуміти іншу ментальність. Одним із головних завдань викладання іноземної мови на сучасному етапі є знайомство з культурою країни, мова якої вивчається. На перше місце поряд з усним та писемним мовленням стає ознайомлення з реаліями країни. Прислів'я і приказки – це джерело народної мудрості. Вони є невід'ємним атрибутом нашого повсякденного життя, у стислій формі вчать добра і викривають зло, заохочують до хороших вчинків і висміюють людські недоліки. Робота з прислів'ями і приказками є важливим компонентом у вивченні англійської мови, оскільки сприяє входження в середовище іншомовного спілкування, збагачує словниковий запас, розвиває інтелект і ерудицію [4 с 19-20]. Прислів'я і приказки є тим інструментом викладання англійської мови, який активізує розумову діяльність дітей, має методичну та практичну цінність у процесі навчання. Англійська мова досить багата на прислів'я та приказки, тому є можливість застосувати їх на будь – якому етапі роботи. Проблема навчання англійської мови в школі зумовлює пошук нових форм, методів, прийомів, методик і технологій, що сприяли успішному навчанню і вихованню. Одним із ефективних прийомів в навчанні англійської мови учнів є, на наш погляд, використання прислів'їв і приказок.

Аналіз досліджень. Аналіз джерел свідчить, що проблема використання прислів'їв і приказок у навчально – виховному процесі загальноосвітньої школи на різних етапах навчання стала предметом досліджень досить значної кількості вітчизняних (О.С. Ушакової, В.К. Мовсесян, І.А. Гладкої, К.Д. Ушинського та інших) і зарубіжних (William Thenlin, Kristy Mall, Karen Chace, Deborah Kozdras) учених. Необхідно

зазначити, що питання формування іншомовної комунікативної компетенції школярів засобами прислів'їв і приказок залишається недостатньо вивченою.

Постановка мети дослідження

Метою статті є теоретичне обґрунтування необхідності використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови, дослідження способів їх застосування у процесі формування мовної компетенції школярів.

Виклад основного матеріалу

Прислів'я та приказки займають значне місце в словниковому складі англійської мови. Вони побудовані на загальнонародній лексиці, є продуктом в основному народної творчості, їх широко вживають у розмовній і літературній мові. Різкої межі між прислів'ями і приказками не існує. Різниця між ними полягає хіба що в тому, що прислів'я завжди мають закінчений вигляд, тобто висловлюють думку повно, а приказки дають лише натяк на неї. Як правило, прислів'я не тільки констатують якийсь факт, а й містять повчання, пораду, застереження проти чогось, схвалення чогось тощо. Наприклад: don't count your chickens before they are hatched — курчат восени лічать; an hour in the morning is worth two in the evening — ранок від вечора мудріший; velvet paws hide sharp claws — слова ласкаві, та думки лукаві.

Приказки не мають такого повчання. Найчастіше — це влучні переносні порівняння, фігуральні звороти, які використовують для надання висловлюванню певної емоційності та жвавості, а людині, предмету, дії чи явищу — влучної характеристики. Наприклад: sink or swim — або пан, або пропав; it would make even a cat laugh — курям на сміх; when the devil is blind — як рак свисне; коли на долоні волосся поросте.

Приказка часто буває частиною прислів'я. Наприклад, приказка to look a gift horse in the mouth — заглядати в зуби дарованому коневі (критикувати подарунок) — є частиною прислів'я you mouth not look a gift horse in the mouth — дарованому коневі в зуби не заглядають.

Прислів'я та приказки широко поширений жанр усної народної творчості. Вони супроводжують людей з давніх часів. Такі виразні засоби як точна рима, проста форма, стислість, зробили прислів'я та приказки стійкими і необхідними в мові. Прислів'я та приказки – стародавній жанр народної творчості. Вони виникли в далекий час і йдуть своїм корінням вглиб віків. Багато з них з'явилось ще тоді, коли не було писемності. Тому питання про першоджерела залишаються відкритими. Можна виділити такі основні джерела виникнення англійських прислів'їв і приказок: народне, літературне, біблійне походження, запозичені і використані цитати Шекспіра в якості прислів'їв і приказок.

Прислів'я та приказки переважно створює сам народ. Вони відбивають найрізноманітніші сторони людського життя. Поряд із фольклорними прислів'ями та приказками широко вживають образні вирази, створені письменниками й громадськими діячами. Згодом вони стають так званими «крилатими виразами», і їх починають уживати як звичайні прислів'я та приказки.

В англійській мові багато прислів'їв та приказок було популяризовано чи створено В. Шекспіром, Дж. Байроном, Дж. Мільтоном та іншими відомими письменниками. Наприклад: he jests at scars that never left a wound — над шрамами сміється той, хто болю рани ще не знає; cowards die many times before their deaths — боягузи вмирають багато разів (В. Шекспір).

Частину англійських прислів'їв і приказок було запозичене з інших мов: there is many a slip between the cup and the lip казала Настя, як удасться (із грецької); custom is a second nature — звичка — друга натура (із латинської); to put the cart before the horse — поперед невода рибу ловити (із французької) тощо.

Щодо особливостей мовної будови прислів'їв і приказок, то серед них слід визначити такі:

а) англійські прислів'я і приказки, як і російські, українські та інші, відзначені лаконізмом: no cross, no crown — буз труда нема плода; hunger is the best sauce — голодному все до смаку;

б) часто прислів'я та приказки (особливо прислів'я) бувають римовані, завдяки чому їх легше запам'ятовувати: what you saw, you shall mow — яке посієш, таке й збереш; birds of a feather flock together — свій свояка вгадає здалека;

в) чимало їх побудовано на алітерації — повторенні певних звуків на початку слів: curiosity killed a cat — багато знатимеш — швидко постарієш; hungry as a hunter — голодний, як вовк.

Прислів'я та приказки — одне із джерел збагачення словникового складу англійської мови. Від них відокремлюють деякі компоненти, які починають існувати самостійно й набувають нових значень. Так, від прислів'я a burnt child dreads the fire — лякана ворона й куща боїться — відокремили слова a burnt child, які вживають самостійно в значенні «лякана ворона».

Від прислів'я birds of a feather flock together — свій свояка вгадає здалека — відокремили birds of a feather — два чоботи — пара; одного поля ягоди; одного тіста книш.

Від прислів'я if you run after two hares you will catch neither — за двома зайцями поженешся, жодного не зловиш — утворили вираз to run after two hares — гнатися за двома зайцями.

Прислів'я та приказки коротко, образно й емоційно висловлюють думку. Тому ними часто користуються в розмовній мові та в літературі, їх використовують як заголовки газетних статей, розділів книг, а також для надання стислої і влучної характеристики особам, їхнім учинкам і поглядам.

Перекладаючи прислів'я та приказки з однієї мови на іншу, вдаються до різних способів. Якщо їх зберігають за значенням, образами й лексичним складом, то перекладають за допомогою так званих еквівалентів. Наприклад, англ. not all is fold that glitters — рос. не все то золото, что блестит — укр. не все те золото, що блищить.

Якщо ж у мові, на яку перекладають, відповідних еквівалентів нема, то добирають зворот, що різниться образами й лексичним складом, але збігається за значенням, наприклад, the mill of the pudding is in the eating — якість пудингу визначають тим, що його з'їдають. Значення цього виразу можна передати й описово: усе перевіряють практикою. Тут ми не перекладаємо зворот, а лише тлумачимо, описуємо його значення.

В окремих випадках під час перекладу вдаються до так званої анатомічної заміни. Так, англійський вираз alone sheep is in danger of the wolf перекладають українською мовою як «дружній череді вовк не страшний».

Переклад за допомогою еквівалентів — найточніший. Він завжди рівнозначний.

Переклад за допомогою аналогів теж може бути цілком тотожним, якщо перекладач вдало добере аналог. Інакше він буде лише приблизним.

Дослівний переклад теж, хоч і точно повторює іншомовний зворот, не завжди досягає мети, оскільки він дає дуже обмежене уявлення про його вживання, а образність виразу втрачають. Не завжди рівноцінним буває й описовий переклад.

Переклад за допомогою анатомічних замін, хоч і обмежений порівняно невеликою кількістю виразів, звичайно дає позитивні наслідки.

- A bad workman always blames his tools. - У поганого майстра погана пилка.
- As like as two peas. - Як дві краплі води.
- At the ends of the earth. - У чорта на болоті.

Прислів'я та приказки – це благодатний матеріал, що використовується в навчанні. Важко відшукати курс англійської мови, де б не використовувались прислів'я. Ще в X сторіччі прислів'я використовувались в Англії як один із засобів навчання латини. Завдяки узагальненому характеру прислів'їв і приказок, їх можна використовувати в усіх класах, навчаючи мистецтву говорити, висловлювати свою думку й узагальнювати її в короткій формі.

Використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови буде сприяти кращому оволодінню цим предметом, розширюючи знання про мову, лексичний запас і особливості його функціонування. З іншого боку їх вивчення представляє собою додаткове джерело країнознавчих знань.

Створити реальну обстановку на уроці, ввести елемент гри у процес оволодіння звуковою структурою іноземної мови допоможуть прислів'я та приказки. Їх запам'ятовування полегшується різними співзвуччями, римами, ритмікою.

Досвід вчителів показує, що одним із ефективних прийомів забезпечення інтересу дітей до вивчення іноземної мови, їх активності і працездатності є використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови на різних етапах навчання.

На початковому етапі можна використовувати прислів'я та приказки для опрацювання звукової сторони мови. Вони допомагають поставити вимову окремих важких приголосних, особливо тих, які відсутні в українській мові. Замість окремих слів і словосполучень, що містять той чи інший звук, можна запропонувати учням спеціально підібрані прислів'я та приказки. Ті самі прислів'я та приказки повторюють впродовж двох – трьох уроків, чим коректується вимова відповідного звуку [3]. Можна запропонувати, наприклад, такі прислів'я та приказки для опрацювання звуку [W]: Watch which way the cat jumps.

Where there is a will there is a way.

[K] Care killed the cat.
Curiosity killed a cat.

[L] Live and learn.
Look before you leap.

Для відпрацювання англійських голосних, приголосних і дифтонгів можна запропонувати такий матеріал: [ei] Tastes differ, money spent on the brain is never spent in vain [5, с. 108-110].

Вчитель може використовувати прислів'я у своєму мовленні на уроці. Це надає мові емоційності, сприяє вихованню і розвитку особистості учня. Для реалізації цієї мети можуть бути використані такі прислів'я:

- Better to do well than to say well.
- Deeds, not words.
- A good beginning makes a good ending.
- Lost time is never found again.
- Practice makes perfect.

Прислів'я, приказки та ідіоми можна використовувати і під час вивчення граматики. Можна запропонувати такі вправи для введення, узагальнення, закріплення і повторення часів дієслова:

1. Перекласти рідною мовою. Підібрати синонім.
2. Заповнити пропуски, поставивши дієслова в необхідній часовій формі.
3. Побудувати речення в заперечній формі
4. Поставити питання до поданих прислів'їв.
5. Прокоментувати вживання окремих граматичних явищ у прислів'ях і цитатах. Перекласти їх. Навести свої речення або ситуації.
6. Із запропонованого списку дібрати відповідні закінчення до прислів'їв.

7. Звернути увагу на форму дієслова в третій особі однини (на вживання неправильних дієслів).

Під час вивчення ступенів порівняння прикметників просто неможливо обійтися без прислів'їв та ідіом, їх використання робить процес засвоєння більш емоційним, цікавим, а отже, і легшим. Можна попросити учнів перекласти такі прислів'я і вжити їх у своїх ситуаціях або діалогах:

1. Two heads are better than one.
2. The greatest talkers are the least doers.
3. Fools are wise as long as silent.

Вивчаючи цю граматичну тему, обов'язково розглядають ідіоми порівняння. Такі ідіоми порівняння, як as fit as a fiddle, as hungry as a hunter, as busy as a bee, as pale as a paper, as poor as a church mouse, as sound as a bell etc., роблять висловлювання яскравішим. Можна запропонувати для вивчення на уроці такі ідіоми порівняння:

1. *As blind as a bat* — completely blind.
2. *As fresh as a daisy* — very bright, active and untried.
3. *As happy as a lark* — very happy.
4. *As stubborn as a mule* — very stubborn.
5. *As alike as two peas (in a pod)* — exactly alike.
6. *As cool as a cucumber*—very calm and not at all upset or worried.
7. *As proud as a peacock* — wry proud.

Коли вивчається тема утворення множини іменників, прислів'я з іменниками, які утворюють множину не за загальним правилом, допоможуть учням запам'ятати правила:

- Many men, many minds.
- Geese with geese and women with women.
- A cat in gloves catches no mice.

Вивчаючи числівники, можна вивчити такі прислів'я та ідіоми:

- One today is worth two tomorrow.
- Two heads are better than one.
- Four eyes see more than two.
- As plain as two and two make four.
- Two is a company, but three is none.
- Score twice before you cut once.
- Rain before seven, fine before eleven.
- A cat has nine lives

In two twos — терміново, зараз.

Baker's dozen — тринадцять.

Forty winks — короткий сон; *to have forty winks* — задрімати.

Like sixty — дуже.

On all fours — на карачках.

Ten to one — напевне, десять шансів проти одного.

To be at sixes and sevens — знаходитись у безладі, догори дригом; бути незібраним. *To put two and two together* — зрозуміти, зрозуміти що до чого.

To go fifty-fifty; fifty-fifty — амер. ділити порівну, порівну.

Підбір граматичних тестових завдань знайомить учнів із прислів'ями, приказками та висловами, які зберігають у мові перлини народної мудрості, відображають історію, звичаї, традиції та гумор багатьох поколінь людей. Виконання таких вправ сприяє ефективності засвоєння лексико-граматичного матеріалу в усному та писемному мовленні, розвиває пам'ять, логічне мислення, збагачує словниковий запас учнів, визначає рівень володіння учнями вмінням перекладу рідною мовою. Учням буде цікаво дізнатися, що багато прислів'їв та приказок інтернаціональні й до них можна підібрати подібні українські прислів'я з таким же змістом.

Ці завдання можна використовувати на уроках, факультативних заняттях та в позаурочний час. Наведемо приклад тестового завдання з граматики англійської мови.

Complete the following proverbs and sayings. Use the Present Indefinite Tense.

1. Prosperity makes friends, but__	a) you cut once
2. The dogs bark, but ___	b) we desire
3. Handsome is as ____	c)adversity tries them
4. The tongue is not steel, yet ___	d) the bell clinks
5. Everything comes to him __	e) who laughs last
6. He travels the fastest ___	f) it cuts
7. He dances well ___	g) one makes up on the round abounts
8. It never rains but ___	h) who waits
9. We soon believe what we ___	i) handsome does
10. Score twice before ___	j) it pours
11.As the fool thinks so ___	k) who travels alone
12.He laughs best ___	1) to whom for tune pipes
13. What one loses on the swings___	m) the caravan goes on

Прислів'я та приказки використовуються на уроках іноземної мови для навчання лексики та розвитку навичок говоріння. Лексико – граматична насиченість прислів'їв і приказок дозволяє їх використовувати не тільки при поясненні і активізації багатьох граматичних явищ, а й для збагачення лексичного запасу.

Прислів'я та приказки можуть вживатись у вправах на розвиток мови в яких вони використовуються в якості стимулу. На основі даних прислів'їв та приказок учні вчаться виражати свої власні думки, почуття, переживання. Використання прислів'їв і приказок на уроках іноземної мови розвиває творчу ініціативу учнів через підготовлену і непідготовлену мову. Наприклад, вивчаючи наступні теми учням можна запропонувати такі прислів'я:

- The eyes are the window of the soul. (Appearance)
- Appearances are deceptive. (Appearance)
- Clothes make the man. (Appearance)
- Beauty fades like a flower. (Appearance)
- The greatest talkers are the least doers. (Character)
- Who knows most, speaks least. (Appearance)
- Every man has his faults. (Appearance)
- A faithful friend is a medicine of life. (Friends and friendship)
- A true friend is the best possession. (Friends and friendship)
- A friend in need is a friend indeed. (Friends and friendship)
- Business before pleasure. (Business. Job)
- The work shows the workman. (Business. Job)
- Practice makes perfect. (Business. Job)

Отже, можна зробити **висновок**, що

1) Функціональні можливості прислів'їв і приказок дозволяють використовувати їх у практиці викладання англійської мови. Використання прислів'їв та приказок допомагає учням у невимушеній ігровій формі відпрацювати вимову окремих звуків, удосконалювати ритміко – інтонаційні навички.

2) Використання прислів'їв і приказок сприяє автоматизації та активізації багатьох граматичних явищ..

3) Прислів'я та приказки розвивають творчу ініціативу, збагачують словниковий запас учнів, допомагають засвоїти будову мови, розвивають пам'ять і емоційну виразність мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Английский язык в пословицах и поговорках: Сб. упражнений для учащихся 8 – 10 кл. сред. шк./ Т.А. Стефанович, Л.М. Швыдкая, Л.М. Мустаева, О.Е. Терещенко. – 2-е изд; дораб. – М.: Просвещение, 1987. – 95 с.: ил.

2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр.. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

3. Понамарьова Н.Д. Ефективні методи навчання молодших школярів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http. // nataliya ponamareva. edukit. lg. ua /anglijska mova v pochatkoviy sckoli / metodi navchanna molodshih shkoljariv/

4. Посвистак Ю.С. Використання казок, віршів, пісень, прислів'їв і приказок для інтелексифікації вивчення лексичного і граматичного матеріалу на уроках англійської мови. – Ярмоленці, 2013. – 40 с.

5. Траліна Л.П. Вживання прислів'їв, приказок та ідіом під час формування фонетичної компетенції. – Англ. мова та л –ра № 16 – 18 (350 – 352), червень 2012 р. – В.Т «Основа». – с. 108 - 110

The article theoretically justifies the necessity of proverbs and sayings usage at English lessons in secondary school; the ways of proverbs and sayings usage as an effective method of training in the process of secondary school

student's linguistic competence forming are studied.

Key words: *proverbs, sayings, an effective method, motivation, the English language teaching, linguistic competence, secondary school, students.*

УДК 373.3.016:811

К.М. ПАВЕЛКІВ, В. М. ЛАВРЕНЮК

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті визначені можливості дошкільників під час вивчення англійської мови, розкриті основні цілі і завдання навчання англійської мови дошкільників, розкрито основні методи навчання англійської мови дітей дошкільного віку.

Ключові слова: *англійська мова, дошкільний вік, актуальність вивчення, методи навчання.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Протягом останніх років все більше людей, які виявляють бажання вивчати англійську мову. Зараз ми бачимо, що в сучасному суспільстві людині неможливо обійтися без англійської мови. Також змінився вік учнів. Якщо раніше всі методики, з вивчення англійської мови, були спрямовані саме на учнів, то зараз батьки бажають якомога раніше почати навчання дітей англійській мові. Тим більше, що дошкільний вік визнаний психологами найбільш сензитивний період для вивчення іноземних мов.

Адже раннє навчання іноземних мов обумовлює інтерес до мовної різноманітності світу, виховує толерантне ставлення до представників інших культурних уподобань, активізує розвиток мислемовленнєвих здібностей дитини, сприяє пізнанню довкілля. Сучасна методика раннього навчання іноземних мов, що охоплює дошкільний вік (3-6 років), набула нового статусу у зв'язку з уведенням іноземної мови в стандарти початкової школи як обов'язкового для вивчення навчального предмета, зміст якого повинен забезпечити комунікативно-психологічну адаптацію учнів у багатомовному світі, допомогти здобути новий соціальний досвід.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми. Дослідження у галузі раннього навчання іноземної мови українських (Л.Біркун, О. Рейпольська, С. Роман) і зарубіжних (І. Бім, І. Верещагіна, Е.Джонсон, Д. Стрейндж та ін.) вчених довели влучність та ефективність дошкільної англомовної освіти дітей, позитивний вплив на розвиток інтелекту та на підготовку дитини до школи. Як зазначає О. Лобода, англійська мова вводить дітей дошкільного віку у світ іншої культури, зорієнтовує їх на формування навичок та вміння самостійно вирішувати найпростіші комунікативно-пізнавальні завдання в процесі говоріння та аудіювання, виховує такі якості особистості, як ініціативність, вміння працювати в колективі, створює сприятливі передумови для подальшого вивчення іноземної мови [5, с.3-4]. Швидкість оволодіння іноземною мовою певним чином залежить від психологічних характеристик, зокрема: особливостей дитячого сприймання, відкритість до спілкування. Спираючись на педагогічний досвід та дослідження В. Артемової, І. Зимньої, А. Шахнаровича, Ю. Пассова можемо визначити, що початок раннього вивчення іноземної мови містить вагомі психологічні передумови для оволодіння дошкільниками основами елементарної комунікативної компетенції. За даними психологів і педагогів (Б. Ананьев, А. Богуш, Л. Венгер, М.Поддьяков та ін.), базисними характеристиками психічного розвитку дітей є різні види компетентності, серед них: соціальна, інтелектуальна, комунікативна компетентність, що дозволяє дитині вільно орієнтуватись у довкіллі і спілкуватись з оточуючими її людьми. Серед інших базових характеристик можна назвати ініціативність, креативність, самостійність і відповідальність, свобода поведінки та безпека, самосвідомість і самооцінка [5, с.5].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення актуальності вивчення англійської мови, починаючи з дошкільного віку беручи до уваги сензитивніть даного віку до вивчення іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Останнім часом віковий поріг початку навчання дітей англійської мови все більше знижується. Зараз, діти 4-х років вважаються цілком підготованими до занять, деякі батьки віддають у групи англійської мови трирічних дітей. Тому з якого ж віку починати вивчати англійську мову з малюком? Базова програма «Я у Світі» наголошує на тому що до 3-х років дитина може вивчати різні мови в родині, з трьох років – з гувернанткою або запрошеним вчителем. З чотирьох років дитина поступово починає відповідати іноземною мовою носію цієї мови, з п'яти – дитина розуміє, що іноземна мова відрізняється від рідної. А дитина старшого дошкільного віку спроможна відноситься до іноземної мови як до предмета вивчення [1, с. 230].

Згідно до сучасних досліджень, розвиток головних клітин мозку людини завершується на 70-80% до трирічного віку. Саме вік до 3-х років вважається найсприятливішим для отримання нових навичок. Глен Доман, американський лікар, автор книг «Гармонійний розвиток дитини», «Як дати вашій дитині енциклопедичні знання» та інших, вважає, що дитина спроможна опанувати до трьох – чотирьох мов, якщо на них говорять в родині, в якій росте малюк, що починати навчання потрібно майже з перших місяців [3, с. 53].

Успішне оволодіння дітьми англійською мовою стає можливим ще й тому, що дітей, особливо дошкільного віку, відрізняє найбільш гнучке та швидке ніж на подальших вікових етапах, запам'ятовування

ЗМІСТ

Ясногурська Л.М., Погонюк Н.А. Класифікація українських та англійських фразеологізмів із концептом «Щастя – Нещастя» ……. 3
Ясногурська Л.М. Структурно-семантичні особливості репрезентації концепту «Love» в сучасній англійській мові…… 7
Мороз Л.В., Мороз Н.М. Концептуалізація «Ненависті» в українській та американській мовних свідомостях…….. 13
Ясногурська Л.М. «Кохання» як лінгвокультурний концепт в сучасній англійській мові…….. 18
Мороз Л.В. До питання художньої об'єктивації рольової лірики…….. 22
Мороз Л.В. Теоретичні аспекти рольової лірики …… 23
Романюк С.К., Захожа А.Ю. Вивчення англійської мови в рамках нової української школи…… 26
Дуброва А.С., Чорнобай І.А. Теоретичні основи професійної компетентності майбутніх вихователів з правом навчання англійської мови дітей дошкільного віку: акмеологічний підхід……. 29
Данілова Н.Р., Миронець І.В. Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти… 31
Мороз Л.В., Деркач Т.В. Початковий етап вивчення німецької мови в умовах нової української школи: компетентнісний підхід……. 33
Василькевич С.С., Денейчук М.О. Особливості інклюзивного навчання в країнах Європи та України... 35
Павелків К.М., Господариско А.А. Сучасні методи навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування …… 37
Ясногурська Л.М., Шеремет М.С. Важливість вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку…… 41
Лук'яник Л.В., Ткачик А.Ф. Народознавчий підхід у навчанні та вихованні учнів початкових класів на уроках читання ……... 43
Іванова Л.І., Ткач Т.В. Реалізція літературознавчого принципу на уроках літературного читання …... 45
Лук'яник Л.В., Чуприк А.В. Теоретико-практичні основи формування діамонологічної компетенції учнів початкових класів ……. 48
Павелків К.М., Сахарчук І.В. Особливості вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку…… 50
Юркевич Ж.В. Використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови у школі…….. 53
Павелків К.М., Лавренюк В.М. Актуальність вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку…… 57
Іванова Л.І., Захожа А.Ю. Робота з дитячою книгою в умовах організації освітнього простору нової української школи …….. 60
Ковалюк В.В., Антонюк О.В. Специфіка використання евристичних методів навчання молодших школярів у процесі вивчення англійської мови…… 63
Лук'яник Л.В., Тукурєєва Т.В. Інтегроване навчання у змісті початкової освіти ……... 65
Ткачук О.С., Нечипорчук В.І. Інтеграція навчальної діяльності на уроках образотворчого мистецтва в початкових класах ……. 67
Романюк С.К., Хаєцька О.В. Інноваційні технології у вивченні англійської мови у початковій школі 71
Ясногурська Л.М., Ничипорук М.А. Впровадження гри у процесі навчання іншомовної лексики у початковій школі …… 74
Іванова Л.І., Хаєцька О.В. Особливості організації педагогічного керівництва формуванням самостійного читача у системі класного та позакласного читання ……. 77
Данілова Н.Р., Губеня А.О. Вплив дидактичних ігор з англійської мови на розвиток інтелекту дошкільників …….. 81
Романюк С.К., Долід Т.Г. Використання lego-технології під час уроків англійської мови в освітньому просторі початкової школи…… 85
Романюк С.К., Басюк Ю.С. Використання комп'ютерних ігор для вивчення англійської мови в ЗДО ... 87
Ковалюк В.В., Жовнір А.О. Використання ігрового методу на заняттях англійської мови у закладі дошкільної освіти …… 90
Мороз Л.В., Мулик Д.В. Методи навчання дітей дошкільного віку іноземної мови ……. 92
Романюк С.К., Кирушок В.А. Казка та її роль на уроках англійської мови в початкових класах …… 97
Іванова Л.І., Шевчук М.М. Дидактична гра як дієвий метод організаціїї літературознавчої діяльності молодших школярів на уроках літературного читання …… 99
Ясногурська Л.М., Гачкевич О.В. Кейс-метод на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у процесі навчання студентів немовних спеціальностей у ВНЗ …….. 102
Іванова Л.І., Крук Н.В. Особливості прииродознавчого компонента у змісті чинних навчальних програм …… 104
Павелків К.М., Самчук О.Л. Розвиток мовленнєвої англомовної активності дітей дошкільного віку засобами гри …….. 107

Лук'яник Л.В., Кардач А.П. Теоретичні основи опрацювання народознавчих текстів на уроках читання …… 111
Ясногурська Л.М., Кондюк І.Р. Використання музики на заняттях з англійської мови в закладах дошкільної освіти …….. 113
Ковалюк В.В., Почтарук О.О. Значення сюжетно-рольової гри на заняттях з іноземної мови …….. 116
Ясногурська Л.М., Кононюк В.В. Абревіатури сучасної англійської мови як складова молодіжного інтернет-сленгу…… 118
Лук'яник Л.В., Бармак А.М. Виразне читання як навчально-методична проблема …….. 120
Трофімчук В.М., Дмитроца М.Г. Засоби навчання іноземних мов у почат¬ковій школі …… 122
Дуброва А.С., Котирло М.М. Дистанційне навчання англійської мови студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти …….. 125
Денисюк Л.В., Ливицький Б.О. Особливості вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями …… 129
Романюк С.К., Проценко Н.Ю. Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови…….. 132
Шадюк О.І., Мусійчук Т.А. Педагогічні умови духовно-морального виховання дітей дошкільного віку на заняттях з англійської мови 135
Ковалюк В.В., Танадинка М.Є. Особливості використання музичних римівок у процесі вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку …….. 137
Ясногурська Л.М., Гром'як Л.Т. Іноземна мова з раннього дитинства: вимога часу чи необхідність …. 140
Денисюк Л.В., Ковлєва Д.В. Прості способи покращити розмовну англійську і подолати мовний бар'єр……. 142
Трофімчук В.М., Корецька Т.С. 8 порад, як вчити англійську мову за допомогою музики …….. 144
Трофімчук В.М., Почтарук Ю.О. Значення вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку …… 147
Лук'яник Л.В., Конончук Ю.О. Система роботи над засвоєнням учнями початкових класів граматичного поняття «Прикметник» ……. 150
Лук'яник Л.В., Мись К.Ю. Вивчення частин мови в початковій школі на засадах компетентнісного підходу…….. 152
Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е. Art translation and the category of expressivness in this estetic paradigm……. 154
Івашкевич Е.З., Яцюрик А.О. Cognitive psychology and the concept of social intelligence …….. 158
Сіранчук Н.М., Скопа Н.М. Формування географічної компетентності учнів під час вивчення курсу «природознавство» в учнів початкових класів…….. 164
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ……... 167
ЗМІСТ…… 169

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 27.11.2018 р.
Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39 Замовлення № Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2